

ZASAVSKI VESTNIK

LETO V. — ST. 32.

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE ZASAVJA

TRBOVLJE, 14. AVGUSTA 1952

Zlet »Svobode« — velika manifestacija delavske kulture

Nenavadno živahno je razpoloženje prebivalstva trboveljskega kraja v zadnjih dneh. Trbovlje s svojo veliko, revolucionarno tradicijo se zavedajo, da zlet »Svobode« pomeni nov list v nadaljnji zgodovini delavske kulture. Bogata, a žal tudi s krvjo oškropljena je zgodovina slovenskega delavstva. Težka in težavna je bila ta pot. V srcih in glavah naših rudarjev in vsega slovenskega proletariata, ki je bil nekoč zaničevan in teptan, je živel dolga desetletja samo ena misel: Streti kapitalistični režim, ki je tlačil delovnega človeka, ter imeti svobodno domovino! Kapitalistični režim je preganjal in zatiral vse, kar je bilo napredno, pošteno in pravično. V majhnih, skritih sobicah so se nekoč zbirali naši rudarji in delavci, kjer so študirali Marxove nauke, se dvigali ideološko in izobraževali, vedoč, kaj pomeni izobrazba za delovnega človeka. Znana mi je n. pr. zgodovina delavskega društva »Vesna« v Zagorju, delavskih društev »Svoboda« v Lokah-Kisovcu, Hrastniku in v Trbovljah. Srečal sem se s starimi Svobodami in se z njimi razgovarjal. Dobil sem od njih samo en vtis: njihova glavna misel je bila, združiti vse delavce v trdno, čvrsto enoto za borbo proti kapitalizmu. S solzami v očeh so člani na ustanovnem obnem zboru delavskega kulturnega društva »Svoboda« poslušali starega Svobodaša tovariša Kamnika, ko jim je pripovedoval o nekdanjem delu članov »Svobode« v borbi proti kapitalističnim mogotcem in klerikalizmu. Vzhajajoče sonce, simbol »Svobode« — je jasen dokaz, kaj je svoboda, kaj je pomenila ta beseda v tisočih srcih slovenskega naroda, ko je ječal, trpel in krvavel v zloglasnih koncentracijskih taboriščih, ko je skozi bodočo žico, z električnim tokom nabito žico gledal vzhajajoče sonce ter si v srcu želel svobode. Mnogi so umirali v ječah in gozdovih na ustih z besedo: Svoboda!

Ob misli na vse to veliko trpljenje nam mora biti beseda svoboda draga in ljuba. Prav tako draga in ljuba nam morajo biti naša kulturna društva, ki so si izbrala in nadela to lepo ime. In kakaj imajo še naša delavska kulturna društva ime »Svoboda«? V teh družtvih se bo naš delovni človek izobraževal in kulturno dvigal. Resnično svoboden pa je le izobražen ter kulturno visoko

stoječ človek. Res, nismo mogli izbrati našim izobraževalnim društvom primernejšega in lepšega imena.

Društva »Svoboda«, ki se ustanavljajo po vsej Sloveniji, povsod, kjer živi in dela naš delovni človek, so spet razvili naše stare Svobodaše, prav tako pa tudi našo delavsko mladino, ki se zaveda velikega pomena teh društev. Ta mladina ve, da je naloga in namen naših »Svobod« vzgojiti in izoblikovati iz vsakega delavca, kulturnega človeka. In ker bodo naše »Svobode« vzgajale kulturnega človeka, bodo postale zbiralnice in svetilnice naše delavske mladine, kateri so te ustanove namenjene.

Ko se je meseca marca letošnjega leta rodila misel, da preusmerimo naše dosedanje kulturno in prosvetno delo med delavstvom na ta način, da ga nadaljujemo na preizkušnih, svetlih in revolucionarnih tradicijah naših nekdanjih »Svobod«, se je hkrati pojavila ideja, da se naše »Svobode« snidejo na določenem mestu, kjer bodo naši stari Svobodaši in mlajši člani teh društev iz vseh naših krajev obujali spomine na nekdanje težke čase in boje, hkrati pa manifestirali, da so svoji svobodni, socialistični državi, ki jim edina lahko nudi človeku vredno življenjsko raven, neomajno zvesti, zvesti tembolj, saj si naši najvišji

državni organi prizadevajo utreti vsakemu našemu delovnemu človeku pot do višje izobrazbe in kulture.

Misel, da se snidejo naše »Svobode« v nekem kraju, se je rodila v Trbovljah. In sklenili so, da se v tem kraju, tem proletarskem centru, kjer je naše revolucionarno delavstvo v krvavem spopadu s svojim smrtnim sovražnikom zlomilo fašistični Orjuni vrat, snidejo vse »Svobode« in ostala delavska kulturna društva Slovenije v nedeljo, 24. avgusta, t. j. Zlet naših »Svobod« v Trbovlje, ki je pred durmi, je razgibal delavstvo vse Slovenije. Stevilne prijave — nad 30.000 delovnih ljudi se je prijavilo — nam povedo, da v srcih naših delavcev žive stare, svetle tradicije »Svobode«, da so vse naše delovne množice, ki so se s puško v rokah borile proti nasilnemu okupatorju v naši slavni NOV, enotne in pripravljene, da se postavijo spet s puško v roki proti vsakomur, ki bi poskušal kaliti neodvisnost in svobodo naše domovine.

Velike priprave za zlet »Svobode« in za ustanovni kongres Zveze delavskih društev »Svobode« Slovenije v Trbovljah nam povedo, da delavski razred Slovenije hrepeni po izobrazbi in kulturi, kajti zaveda se, da postane delavec polnovreden človek šele s pri svojitvijo izobrazbe in kulture. —

Trboveljčani! Pripravimo se za zlet »Svobode«

Tik pred vrati je veliki dan, zgodovinski praznik delavskega razreda vse Slovenije, prav posebno pa naših rebrskih krajev in trboveljske doline. V tej ozki kotlini se bo prihodnje nedeljo zbrala tisoč in tisoč delovnih ljudi iz vseh krajev naše ožje domovine, ki bo priča reprize velikega zleta »Svobode« iz leta 1935 v Celju. Ta veliki tabor Svobodašev bo mogel manifestacijo revolucionarnega, po kulturi in omiki stremerečega delavskega razreda, hkrati pa praznik zmage, ki jo je naš delovni človek izbojeval nad svojim sovražnikom, da danes lahko mirno gradimo ne samo nujno potrebno nam industrijo, marveč tudi kulturo — delavsko kulturo.

Trboveljčani si smemo šteti v veliko čast in ponos, da bo ta zgodovinska kulturna manifestacija slovenskega delavstva prav v Trbovljah, v kraju, ki ima za seboj najrevolucionarnejšo zgodovino delavskih bojev. Vendar nas vse, prav vsakega Trboveljčana, čaka za ta zgodovinski dan velika naloga, če se hočemo res dostojno oddolžiti velikemu kulturnemu prazniku slovenskih delavcev.

Odveč bi bilo, če bi na tem mestu obravnavali vse podrobnosti, ki smo jih dolžni izvršiti vsi za ta mogotni zlet. Predvsem naj nam bo v veliko čast in dolžnost ena naloga: Trbovlje in Trboveljčani moramo dočakati ta dan kot še nikoli! Naša črna, umazana in zaprašena dolina naj se za dan, ko bo sprejela 20.000 gostov iz vse Slovenije, spremeni v lep, svetel, čist ter z zelenjem in cvetjem okrašen kraj. Zato naj vzame vsak Trboveljčan in Trboveljčanka te dni v roke motiko in lopato, meflo in krpo, da počistimo naše ceste in poti, naša dvorišča in vse naše kotečke; vse naše hiše naj imajo na zletni dan čista in umita ter z zelenjem in cvetjem okrašena okna. Z naših hiš naj vibrirajo tega dne zastave. To smo dolžni dragim gostom, ki jih bomo sprejeli prihodnje nedeljo v našo sredo.

Marsikdo pa bo potreben te dni tudi pri drugih delih in tehničnih pripravah za zlet. Treba bo, da žrtvujemo vsi ves naš prosti čas — z eno besedo: vsi, prav vsi bomo morali prijeti za delo, da res dostojno pričakamo in sprejmemo tisoče gostov, kot jih Trbovlje dolej še niso imele.

S tega mesta naprošamo vse trboveljske prebivalstvo, da pomaga zletnemu pripravljalnemu odboru pri reševanju stanovanjskega vprašanja v zletnih dneh. Potrebno je veliko število

prenočišč za eno ali dve noči. Kdor koli lahko da na razpolago posteljo (z malo dobre volje se lahko marsikakšno družina malo stisne za eno noč), naj to sporoči stanovanjskemu štabu pri MLO Trbovlje.

Na glavni zletni dan »Svobode« dne 24. avgusta naj Trboveljčani ne sodelujejo v sprevedu, ki se bo v jutranjih urah pomikal od železniške postaje v Trbovlje, marveč naj v špalirju, kjer bo sodelovala tudi vsa naša mladina in pionirji, dočakajo dole goste.

Bodimo vsi vsak trenutku pripravljani, da vsem našim gostom nudimo kakršno koli pomoč v obliki raznih informacij in pojasnil, potrebno je, da jim v naših gostiščih in okrepčevalnicah na ta dan odstopimo potrebna jim mesta. Bodite jim vsi prijazno na razpolago, če bodo potrebovali in želeli še kakršno koli drugo pomoč ali uslugo.

Ni potrebno navedati vseh velikih in drobnih nalog, ki nas čakajo v bližnjih dneh, zlasti pa na glavni zletni dan, marveč vazo je le, da se držimo vsi disciplinirano vseh navodil in ukrepov, ki jih bo izdal pripravljalni štab za bližnje zletne dni »Svobode«. Odzivimo se takoj, če bomo poklicani na pomoč, dobljeno nalogo pa izvršimo vestno in disciplinirano. Z vestnostjo, disciplinirano, pripravljenostjo in prijaznostjo proti gostom bomo največ pripomogli k uspehu tega velikega zgodovinskega zleta.

Našo mladino vabimo, da na predvečer glavnega zletnega dne, t. j. v soboto, 23. avgusta zvečer, prižge na vseh naših planinah in gričih pozdravne kresove. S temi kresovi bomo počastili delegate, ki se bodo v soboto, 23. t. m., udeležili v Trbovljah ustanovnega kongresa Zveze delavskih kulturnih društev »Svoboda« Slovenije.

Pionirji, pionirke!

Ali se že kaj pripravljate na veliki praznik trboveljske doline? Preskrbite si zastavice, prav tako cvetice, da boste prav po pionirsko počastili goste v nedeljo, 24. avgusta, na železniški postaji.

Dragi pionirji! Pokažite, da ste tudi vi del trboveljske skupnosti in da hočete pomagati pri čim lepšem poteku zleta »Svobode«. Zberite se v soboto, 24. avgusta, ob 9. uri dopoldne pred svojo šolo, da se bomo o tem podrobno pogovorili.

Ravnateljstvo gimnazije in osnovne šole I in II v Trbovljah

»Svoboda-Zasavje« se živahno pripravlja

V spodnjem delu Trbovelj in Zasavju se prebivalstvo marljivo pripravlja na veliki zlet »Svobode«. Gonilna sila vseh teh priprav so Svobodaši, ki so na tem sektorju krepko priježi za delo. Vidno se spreminja lice tega dela Trbovelj in pričakovati je, da bodo do začetka slavnostnih dni, do nedelje 17. avgusta, Spodnje Trbovlje dostojno pripravljene na veliko kulturno manifestacijo društev »Svoboda«. Okrog hiš počasi izginjajo neokusni plotovi, svinjski hlevi in razna druga ropotija, tako da dela za olepšavo kraja Trbovlje iz dneva v dan napredujejo. Svobodaši tega sektorja so si zadali nalogo, da bo do zletnih dni vsaka hiša primerno očiščena in okrašena, s čimer bo podano ustrezno razpoloženje za domačine in goste.

V društvu samem se posamezni od-

seki pridno pripravljajo na zlet. Tamburasi se marljivo vadijo ter bodo v popoldanskih in večernih urah na glavni zletni dan priredili na vrtu cemen-taršne restavracije odhajajočim gostom koncert. Dvajset članov tega društva se redno udeležuje vaj Golouhove množične igre »Križa«. Tukaj bodo nekateri novi igralci pridobili osnovne pojme o gledališki umetnosti, ki jih bodo s pridom uporabili v svojem društvu.

Začeli so tudi z deli za svoj Dom Svobode. Člani bodo z udarniškim delom pomagali, da bo ta Dom do 29. novembra t. j. odprt. V starih Svobodaških je na novo zaživel borbeni duh, ki bo tudi mlajše člane privedel v mogočno armado zavednih propagatorjev socialistične kulture z geslom: »Kdor Svobodaš — ta revolucionar!« MK

Program zleta delavskih društev »Svoboda« v Trbovljah

Zlet se prične v nedeljo, 17. t. m., ter se konča v nedeljo, 24. avgusta. Od ponedeljka, dne 17. avgusta, do sobote, 23. avgusta, so na sporedu nastopi godb na pihala, pevskih zborov in gledaliških druščin okraja Trbovlje, medtem ko bo v nedeljo, 24. avgusta, zaključni dan zleta z nastopom godb, pevskih zborov itd. iz vse Slovenije, kakor sledi:

17. avgusta: Po uvodnih besedah o priletu in namenu delavskega zleta začnejo s koncertom ob 17. uri po vrstnem redu: godba na pihala iz Trbovelj, Zagorja, Hrastnika 2 ter Zidanega mosta. Program se konča ob 20.30 uri. Vsaka godba zaigra tri glasbena dela. Koncert bo na zletniškem prostoru, t. j. na stadionu Rudarja v Trbovljah.

18. avgusta: Igralska družina iz Radeč nastopi v dvorani Delavskega doma v Trbovljah ob 20. uri s Cankarjevimi »Hlapci«.

19. avgusta: Gledališka družina delavskega društva »Svoboda« iz Zagorja uprizaro ob 20. uri v Delavskem domu v Trbovljah Molièrovo »Tartuffa«.

20. avgusta bo nastop okrajnih pevskih zborov, in sicer ob 20. uri v Delavskem domu. Nastopili bodo: moški pevski zbor iz Trbovelj, moški pevski

zbor iz Zagorja, moški pevski zbor iz Lok-Kisovca, moški pevski zbor iz Hrastnika, moški pevski zbor iz Radeč ter moški pevski zbor iz Dola pri Hrastniku. Od mešanih pevskih zborov okraja Trbovlje nastopi samo mešani pevski zbor iz Trbovelj.

21. avgusta nastopi igralska družina »Svobode I« iz Hrastnika z Mokričevno dramo »Rdeče rože«. Igra bo v Delavskem domu ob 20. uri Borove »Raztganice«.

22. avgusta: Gledal. skupina »Svobode II« iz Hrastnika uprizaro v Delavskem domu ob 20. uri Borove »Raztganice«.

23. avgusta: Gledal. družina »Svobode-center«, Trbovlje, nastopi ob 20. na zletnem prostoru (na stadionu Rudarja) z igro Rudolfa Golouha »Križa«. Istega dne bo ob 9. uri ustanovni kongres Zveze delavskih kulturnih društev »Svoboda« Slovenije.

24. avgusta: Ta dan je glavni zletni dan z naslednjim sporedom: Od 5.30 do 7.30 zjutraj bo sprejem gostov na železniški postaji v Trbovljah. Ob 8. zjutraj se razvije slavnostni sprevod vseh došlih gostov s trboveljske postaje do zletnega prostora na stadionu Rudarja. Od 9. do 10. ure bo generalna

vaja združenih godb, moških in mešanih pevskih zborov, in sicer: za godbe na telovadišču za Fizikurnim domom, za moške pevske zборе pred Delavskim domom, za mešane pevske zборе pred Rudarskim domom.

Ob 10.30 uri se prične slavnostni del zleta z naslednjim sporedom:

1. Delavska godba iz Trbovelj zaigra himno »Hej Slovani«.

2. Otvoritveni in pozdravni govor sekretarja OK KPS Trbovlje.

3. Slavnostni govor, ki ga bo imel častni predsednik oziroma pokrovitelj zleta.

4. Nastop moškega pevskega zbora slovenskih rojakov iz Francije.

5. Nastop mešanih pevskih zborov z naslednjimi pesmimi:

a) Premrlova »Zdravica«;

b) Kozinova »Hej, tovariši«;

c) Zajčeva »Slava delavstvu« ob spremljavi godbe iz Trbovelj.

5. Nastop mešanih pevskih zborov LRS:

a) Pregljeva »Mlada garda«;

b) Simonitičjeva »Le vkup, le vkup, uboga gmajna«;

c) Steg Partije ob spremljavi godbe iz Trbovelj.

7. Nastop združenih godb na pihala:

a) Komandant Stane — koračnica (visoka uglastev);

b) Učakar — Dlesk — Vesela dežela — Venček narodnih pesmi (vis. uglastev);

c) Učakarjeva »Partizanka« — Venček partizanskih pesmi (norm. uglastev);

d) Drago Lorbeč, »Svobodna je naša domovina« — koračnica (norm. uglastev).

8. Nastop folklorne skupine iz Guštanj.

Dirigent združenih godb na pihala bo tov. Tone Hudar, dirigent Delavske godbe iz Trbovelj; dirigent mešanih zborov bo tov. Jože Skrinar, dirigent »Slavčka« iz Trbovelj; dirigent moških zborov bo tov. Podlogar.

Popoldne od 15. do 17. ure bo fizikurni nastop, po nastopu pa prosta zabava.

Ob priliki zleta »Svobode« bo glavni zletni odbor priskrbel tiskane knjižice, iz katerih bo razvidna zgodovina delavskih društev, pomen in program zleta. Poleg tega bodo na razpolago še programski in propagandni plakati.

Prav tako bodo na tem zletu naprodaj spominskih kozarcev in steklenice z napisom: »Zlet delavskih društev »Svoboda« v Trbovljah leta 1952«.

Prodajale se bodo tudi zletne značke, ki bodo služile za vstop na vse zletne prireditve.

LITIJSKA »LIPA« BO SODELOVALA V TRBOVLJAH

Na veliki prireditvi »Svobode« v Trbovljah bo sodelovala tudi pevsko društvo »Lipa« iz Litije. Pevci so se že naučili obvezne pesmi, ki jih bodo peli združeni pevski zbori, razen tega pa bodo člani »Lipe« zapeli tudi nekaj poljubnih pesmi, narodnih in umetnih.

Ta pevski nastop bo v nedeljo, dne 17. avgusta, ob 15. uri pri Jelnikarju v Gradcu.

S tem nastopom hoče litjska »Lipa« opozoriti Litijane in okoličane na pomembne trboveljske slovesnosti.

Predkoncert »Lipe« dne 17. avgusta bo na prostem in bo gotovo pritegnil na prireditve vse prijatelje lepega petja in razvedrila v naravi. Agilni pevski zbor »Lipa« zasluži vso pozornost naše publike, zato udeležbo na koncertu vsem priporočamo.

Trboveljska drama bo nastopila z Golouhovo »Križo«

Ze pred daljšim časom je bil razgovor o tem, kaj naj bi prikazala drama ob zletu »Svobode«, s čimer bi dostojno proslavila ta veliki praznik vseh delavskih kulturnih društev v Sloveniji. Izbrali so Golouhovo »Križo«, ki so jo prvič igrali pred vojno, pa še takrat samo dvakrat, ker so jo nato tedanje oblasti prepovedale. Igra opisuje dogodke ob prihodu Orjunašev v Trbovlje leta 1924 in nato nastopišo veliko krizo, ki pa ni strla delavskega gibanja — nasprotno: delovanje se je še bolj okrepilo.

Dramsko vodstvo se zaveda, kakšno nalogo je prevzelo z uprizoritvijo tega zahtevnega dela, zato je z vso resnostjo pričelo z vajami. Tezave je imelo pri organiziranju množice, bilo pa je tudi nekoliko v zadregi pri izbiri glavnih igralcev, ker je igra pisana simbolično in zahteva močne igralce. Neprilike so bile sprva tudi v tem, ker režiserji nimajo izkušenj za vodstvo tolike množice ljudi, vendar je vodstvo premagalo vse neštete težave in pričelo s sistematičnim delom. Po sedanjih izglelih igra res ne bo tako uprizorjena, kakor bi jo dali poklicni odri, vendar bodo igralci dali iz sebe vse, da bo igra na pred-

U zadnjih dneh po svetu

OTOK GAMA NA REKI MARICI VZROK GRŠKO-BOLGARSKEGA INCIDENTA

Bolgarske čete so pred dnevi samovoljno zasedle otok Gama sredi reke Marice na grško-bolgarski meji. Ker se bolgarske čete kljub pozivu grških oblasti niso umaknile z otoka, so Grki začeli obstreljevati otok z minometali. Operacije so se udeležili tudi člani podkomisije združenih narodov, ki nadzirajo mir na Balkanu. Bolgarske obmejne sile so se morale umakniti z otoka, medtem pa so streljale na grško ozemlje ter ubile tri grške policiste, tri pa ranile. Po sporočilih iz Aten se bo Grčija v ponedeljek s tem incidentom ohranila osake nadaljnje akcije, dokler ne bo komisija združenih narodov odločila o grški pritožbi glede bolgarskega napada na grški otok.

OBISK TURSKIH NOVINARJEV V JUGOSLAVIJI

V Beogradu so prispele turški novinarji. Na obisku pri predstavnikih naših zveznih oblasti so se zlasti zanimali za izpolnitev načrta industrijske graditve jugoslavije, za družbeno in državno ureditev naše države, posebno pa za spremembe, ki se pripravljajo v najvišjih organih državne oblasti.

EGIPT ZAHTEVA OD ZAHODA VOJAŠKO POMOČ

General Nagib je zahteval od ZDA znatno vojaško pomoč. Pripomnil je, da bi bila takšna pomoč zaželjena od Velike Britanije ali katere koli druge zahodnoevropske države. Izjavil je, da Sirija in Izrael že dobivata orožje in se streljajo od zahodnih držav in je nerazumljivo, zakaj bi se Egipt zapostavljal. Predsednik egiptovske vlade Ali Maher je izrazil upanje, da bo v kratkem sklenjen anglo-egiptovski sporazum, in to v okviru OZN, upoštevajoč nacionalne zahteve Egipta glede združitve Egipta s Sudanom.

USPEŠNI JUGOSLOVANSKO-JAPANSKI RAZGOVORI

V Beogradu so se uspešno končali razgovori med predstavniki jugoslovanske in japonske vlade za uvedbo normalnih diplomatskih odnosov. Po sporočilih iz Beograda bo japonska vlada kmalu odprla svoje posla-ništvoo v Beogradu. Vodil ga bo odpravnik poslovo, ki bo prišel v Beograd verjetno že ob koncu tega meseca.

IZSELJEVANJE RUMUNSKEGA OBMEJNEGA PREBIVALSTVA

Že dalj časa izseljujejo rumunske obmejne oblasti domače rumunsko obmejno prebivalstvo. Izseljevanje se prii na pritisk SZ. Na izseljenih posestih ob naši meji so naselili že več sto ruskih družin — vzdolž meje pa kopičijo vojaški material in bodočo žico. Prebivalstvo je zaradi teh ukrepov zaskrbljeno.

ITALIJA PREPREČUJE RAZVOJ TRGOVINSKIH ODNOSOV Z JUGOSLAVIJO

V zadnjem času italijanske oblasti s preklicem izvoznih dovoljenj preprečujejo italijanskim podjetjem izvoz v Jugoslavijo. Vrednost preklicanih dovoljenj znaša za okrog dve in pol milijarde lir. Istočasno se napoveduje mere, da se prepreči sleherni uvoz bukovega celuloznega lesa iz Jugoslavije.

ITALIJANI KOPICIJO OROŽJE V TRSTU

Tržaška policija je nedavno našla v hiši predsednika industrijske zbornice večje množine orožja. Vzrok za to iščejo kominformistični krogi v — Jugoslaviji. S tem skušajo umetno greti mednarodno žarišče in s šovinističnim podpihovanjem kopati »tržaško« oporajo v svoj prid.

NOVI BEGUNCI IZ SOVJETSEKE NEMCIJE

Po sporočilih iz Berlina se je v juliju o zahodnoberlinski občini prijavilo 13.000 beguncev iz sovjetske cone Nemčije. Februarja jih je bilo okrog 3000, maja pa že 5000. Izgleda, da nezadovoljstvo s sovjetskim režimom v Vzhodni Nemčiji raste vedno bolj. Zahodni Berlin ima zaradi dotoka beguncev iz sovjetske cone vedno večje težave.

POSVETOVANJA O POLOŽAJU V PERZIJU

Kakor poročajo, sta si ZDA in Velika Britanija izmenjali svoja mnenja o položaju v Perziji. Politični opazovalci pravijo, da bo treba rešiti veliko vprašanje, ali naj Zahod nudi podporo perzijskemu vladnemu predsedniku Mosadiku. Ob tem prevladuje prepričanje, da bi bil odgovor pogosto pozitiven in da bi bilo mogoče doseči neki dogovor, ki bi omogočil, da bi perzijska nafta začela počasi teči na Zahod, hkrati pa bi se Britaniji omogočilo rešiti nekaj njenih investicij, ki jih cenijo na 1,5 milijarde dolarjev.

O novi organizaciji socialnega zavarovanja

Po Uredbi o ustanovitvi zavodov za socialno zavarovanje in časnem gospodarstvu s sredstvi socialnega zavarovanja so bile dosedanje uprave za socialno zavarovanje pri Svetih za ljudsko zdravstvo in socialno politiko izločene iz sestava okrajnih ljudskih odborov in ustanovljeni samostojni Okrajni zavodi za socialno zavarovanje. Te zavode upravljajo zavarovalci sami po izvoljenih predstavnikih. Kakor je razvoj socialističnega gospodarstva pri nas privedel do tega, da delavci danes samostojno upravljajo in vodijo svoja gospodarska podjetja po delavskih svetih in upravnih odborih, tako je tudi v ustanovah, kot so to zavodi za socialno zavarovanje, prešla pravica odločanja in upravljanja na zavarovalce same ozir. na njihove predstavnike. Do izvolitve le-teh v mesecu oktobru letošnjega leta pa upravlja te zavode začasni odbor, ki ga imenuje okrajni ljudski odbor na predlog okrajnega sindikalnega sveta.

Tako je na predlog Okrajnega sindikalnega sveta v Trbovljah okrajni ljudski odbor imenoval 27. junija t. l. začasni sedemčlanski odbor, ki je sredi meseca julija prevzel vsa dela, ki mu pripadajo po uredbi, razen odločanja o pokojninah in invalidninah, ki o njih odloča do nadaljnjega Republiški zavod za socialno zavarovanje. Začasni odbor našega okrajnega zavoda za socialno zavarovanje se shaja tedensko; na svojih sejah je med drugim sklenil, da se ustanovi krajevni izpostavi za socialno zavarovanje v Zagorju in Hrastniku ter izpostavi pri rudniku Trbovlje-Hrastnik — nekatera večja podjetja pa je pooblastil, da opravljajo posle socialnega zavarovanja še nadalje v dosedanjem obsegu. Od podjetij in ustanov, ki niso pooblaščen za opravljanje poslov socialnega zavarovanja, bo ta dela postopoma prevzel sam okrajni zavod za socialno zavarovanje.

Vpisujte se v Kmetijsko šolo na Grmu

Dveletna Kmetijska šola na Grmu pri Novem mestu ima velik sloves in tradicijo. V trbovskem okraju je razvito predvsem sadjarstvo in živinoreja. In ravno ti dve veliki kmetijske gospodarstva dajeta glavni zbirališča na Grmu. V njih je bomo razvito drevesničarstvo. Prav tako goji ta šola selekcijo živine in ima tudi Rodovniško društvo. Vsaka molzna krava ima svojo tabelo, na kateri je označeno ime, plemo, starost in mlečnost krave.

Za naše kmečke fante, ki se sklonili s uspehom 5 razredov osnovne šole, je kmetijska šola na Grmu posebno primerna, da se spopoznijo v kmetijstvu. Tudi nekaj naših dobrih kmetovalcev in kmetijskih strokovnjakov se je šolalo na Grmu, da omenimo n. pr. znanega pokojnega kmetijskega strokovnjaka Lovrača v Podlipnici pri Izlakah nad Zagorjem. Eigar kmetija je bila poznana že pred 40 leti kot ena najzornostnejših kmetij v naših zasavskih krajih.

Tudi v Zasavju moramo napraviti v kmetijskem gospodarstvu korak naprej. Privaditi se moramo na napredno obdelovanje naših polj in travnikov, in uvesti mehanizacijo. I. in II. razreda v strojih, čimer bomo razvili delovne moči, vztrajali pa storilnost in donos naših kmetij, posebno še z umnim gnojenjem, prav tako z racionalnim uporabljanjem gnojnic, v čemer je bil zlasti naš pokojni Lovrač strokovnjak in mojster. V napredni in umni obdelavi naših polj in travnikov naj nam bodo za zgled severne države, kakor n. pr. Češka in Danska, kjer imajo kmetje vsaj srednjo, mnogokrat pa tudi visoko kmetijsko šolo.

Za vpis v Kmetijsko šolo na Grmu je potrebno: rojstni list, 5 razredov osnovne šole, kratke življenjske podatke o vzdrževanju, starost 16 let in karakteristika.

Prošnje za sprejem se vlagajo na ravnanstvo Kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu.

Zgodovina šole: Grm je nekdanji grad pri Novem mestu, ki ga je Kranjska dežela leta 1586 kupila od A. V. Smoleta za 30.442 goldinarjev; tja se je preselila »Deželna živinoreja«.

Kmetijski tehnikum v Mariboru

Kdor pride v Maribor in si ogleda znameniti Tomšičev dvorec, zagleda pod grčem Kalvarije veliko svetlo poslopje pod vinogradi; to je srednja kmetijska šola ali kakor jo imenujejo: Kmetijski tehnikum.

Ce je kdo na ekskurziji v Mariboru, si mora ogledati tudi to zelo važno kmetijsko ustanovo, ki je edina v Sloveniji. Tovariši upravniki nas je prijazno sprejel in nam razkazal šolo, kmetijske nasade in internat, ki je v neposredni zvezi z zavodom.

Na šoli se dijaki in dijakinje teoretično in praktično usposabljaajo za svoj bodoči poklic. V teku 4-letnega šolanja si pridobijo temeljito znanje v poljedelstvu, sadjarstvu in vinarstvu. Za to imajo na razpolago okrog 160 ha zemlje. Poleg sadovnjakov in poljskih nasadov je na sončnem griču lepo urejen vinograd. Ker leži na zelo strmim pobočju Kalvarije, je tamkaj dobro urejena majhna vzpenjača na električen pogon, ki dovaja tjakaj ves potrebni material in tako prihrani precej delovnih moči. V bližini zavoda, t. j. na bivši nižji sadjarski šoli, delujeta vinarški in sadjarski institut, ki delata razne nove kmetijske poskuse. Videli smo na primer, kako inženirji-strokovnjaki križajo breskve, kar smo z zanimanjem opazovali, kako se to praktično dela. Dosedaj sn poznali to le iz knjig.

Poleg strokovnega znanja imajo gojenci internata ugodno priložnost za prosvetno delovanje. V internatu deluje KUD, v katerem so vključeni vsi dijaki. Od 320 gojencev jih aktivno sodeluje kar 80 v dramskem krožku. Tako je več dramskih družin, ki se med seboj kosajo in prirejajo tedenske predstave. Dijaki delujejo tudi na fizikulturnem področju, za kar imajo na razpolago svetlo in prostorno telovadnico.

Za naše mlade inteligente s podeželja, ki so sklonili nižjo gimnazijo, je ta zavod kot nalašč primeren, da se posvetijo srednji kmetijski izobrazbi. Naše kmetijstvo se stalno dviga in izpo-

Nadalje je ta začasni odbor potrdil 126 zavarovalcem, ki so bolni nad dva meseca, na predlog zdravstvene komisije nadaljnje prejemanje bolnišnice oskrbnine. Obravnaval je sistematizacijo delovnih mest pri okrajnem zavodu za socialno zavarovanje. Ugotovil je tudi, da so izdatki za zdravila na področju Zagorja nesorazmerno veliki, in grajal pošiljanje zavarovalcev v zdravilišča, ko se neupravičeno daje prednost uslužbenecem in nameščencem. Sprejel je ustrezne mere za omejitve števila nesreč pri delu, ki jih je bilo v prvih šestih mesecih letošnjega leta 1340, od tega 36 hudih in 5 smrtnih.

Pri pregledu poslovanja za prvih šest mesecev letošnjega leta je odbor ugotovil, da je bilo za socialno zavarovanje vplačano skoraj 255 milijonov dinarjev. Zelo slabo plačujejo te prispevke privatni delodajalci, ki so vplačali nekaj nad 1 milijon, na dolgu pa so bili ob koncu junija še nad 600 tisoč dinarjev; odbor je sklenil, da bo treba te zaostanke prisilno izterjati.

Iz dosedanjega kratkega delovanja začasnega odbora vidimo, da je bil začetek upravljanja socialnega zavarovanja po predstavnikih zavarovalcev v našem okraju prav uspešen. Nedvomno bo novi način poslovanja koristen tako za ustanovo kot za zavarovalce same, ki bodo na eni strani lahko hitreje in enostavneje uveljavljali svoje pravice, na drugi strani pa bo imel odbor možnost, da prepreči zlorabe pravic iz socialnega zavarovanja, ki so bile doslej dokaj pogoste.

Nedavno je bila objavljena nova uredba o določanju in prevodbi pokojnin in invalidnin. Snov te uredbe je obsežna in je na tem mestu ne moremo podrobneje obravnavati. V grobih obrih je bila že objavljena v naših časnikih. Podrobnejša navodila k tej uredbi bodo še izdana.

Začasni odbor za socialno zavarovanje v našem okraju si je zadal tudi

rejska in sadjarska šola, ki je bila od leta 1873 naprej na Slapu pri Vipavi. V nekdanji Lanthierjevem gradu. Po prvi svetovni vojni je bila ta šola spremenjena v državno specialno poljedeljsko-živilorejsko šolo. Šola ima 62 hektarov zemlje. — Izredno lepo je opisal življenje in delo na kmetijski šoli na Grmu dr. Slane v letih 1912/13 v socialističnem dnevniku »Zarja«, ki je izhajal pred prvo svetovno vojno v Ljubljani. Članki, ki jih je napisal dr. Slane v »Zarji« o delovanju in uspehih šole na Grmu, so bili za vsakega bralca užitek ter so vzbujali pozornost in ljubezen do kmetijstva, ki je tudi v naši socialistični državi osnovni stebel vsega našega gospodarstva.

Romarska morala

»Današnja mladina je moralno pokvarjena, nobenih idealov nima, ne zna si poiskati primerne zabave za svoje mladostno izžiljenje. Surovi in vulgarni materializem jo vodi k otopelosti itd.« S takimi in podobnimi parolami operirajo malomeščanski filistri in našemu današnjemu družbenemu redu in ljudski oblasti sovražna duhovščina.

Resnica je, da si takšne mladine ne želimo in je tudi tako ne ozgajamo. Prav tako ne bomo dopustili, da nam jo ozgajajo prav taki ljudje, ki tako o njej govorijo, ker so ravnostno to tisti, ki ji pripravljajo takšne priložnosti, kjer »vulgarni materializem cvete« — in to je romarska morala, ki jo goji mladina na romarskih potovanjih, ne-

polnjuje ter uvaja nove poskuse za izboljšanje naše zemlje, za kar so nam potrebni strokovnjaki. Absolventi te šole lahko ostanejo doma na posestvu ali pa koristijo s svojimi strokovno izobrazbo na naših državnih posestvih in v naših vinarških združenjih. Lahko pa nadaljujejo svoje študije na agronomski fakulteti v Ljubljani, saj naša socialistična država potrebuje strokovnjake z visokošolsko kmetijsko izobrazbo.

Interesenti naj se glede vpisa v to šolo obrnejo na ravnanstvo Kmetijskega tehnikuma v Mariboru, kjer bodo dobili vsa potrebna pojasnila. Pogoj za vpis v ta kmetijski tehnikum je dovršitev nižje gimnazije.

S. S.

„Mama, saj si sama tako rekla!“

V eni izmed lepih hiš sredi cetja in drevja živi Tonček in Vida. Oče hodi v službo k rudniku, mama pa ima dosti dela doma: zunaj na ortu, pri prašičku, pri putkah, v stanovanju — in mala dva razigranca ji tudi dasta mnogo opravila.

Mama ima oba rada, le pri ozgoji čestokrat greši. Rada poklepeša s sosedami in zaradi tega jo delo očasi lovi. Polem je sitna in zadirčna, otroka pa dobi marsikatero za prazen nič. Tudi če oče kdaj malo dalje posedi pri kozarcu vina, stresa mama silnost nad otrokoma, ki sedita ne moreta prav nič za to, če se oče ob vinu pogovarja s tovariši. Oče je dober. V velikim trudom je sezidal hišo in z njo ustvaril svoji družinici prijeten dom.

Nekega dne je mama ostala precej natakajena. Z možem sta se pred odhodom p službo zaradi neke malenkosti sprla. Ves dan je bila z otrokoma nasajena. Res je, da sta tudi otroka bila precej razposajena, a s praviimi prijemi bi postala drugačna. Mama ju ni znala zaposliti, zato sta se sedita smu-

nalogo, da bodo njegovi posamezni člani razlagali določila te uredbe na sestankih naših sindikalnih organizacij in zbiorih upokojencev ter na ta način zavarovalce, upokojence in invalide podrobneje seznanili s snovjo, ki bo prav gotovo vsakogar zanimala. Dosedanje pokojnine in invalidnine bodo prevedene tako, da bodo uživalci pokojnine in invalidnine razvrščeni v pokojninske razrede na podlagi strokovnosti in trajanja delovne dobe. Nove pokojnine in invalidnine se bodo izplačevale od 1. julija t. l. dalje, prevedba pa bo predvideno končana do konca letošnjega leta. Upokojencem in invalidom ni treba vlagati prijav za prevodbo pokojnine in invalidnine. Prevodbo bo namreč opravil Republiški zavod za socialno zavarovanje v Ljubljani po podatkih v pokojninskih spisih. V kolikor pa bodo potrebna dodatna izkazila, bo to še objavljeno.

Organi, ki bodo opravljali prevodbo pokojnin in invalidnin po določbah nove uredbe, bodo morali izvršiti tudi re-

Življenje in delo mladine v Radečah

Življenje mladine v Radečah je bilo precej časa mrtvo oziroma rekli bi lahko, da je spalo. Če pa hočemo najti vzrok za to mrtvilo, moramo pogledati nekoliko globlje, ne samo v vrste mladine. Odkrito se moramo vprašati, kaj so posamezne organizacije in posamezni starejši aktivisti storili in pomagali mladini? Lahko bi rekli, da skoraj nič. Vedno je bilo siliti je kritiko, da mladine ni dobili nikjer drugod kot na plesu. Ničče pa ni pomislili, da mladina ni dobila nobene pomoči in da sta bila organizacija LMS in njeno vodstvo prepuščena sama sebi.

Omeniti pa je treba tudi napake mladincev samih. Resnica je, da so bili posamezniki premalo delavni. Nismo jih videli ne v telovadnici ne pri pevskem zboru, niti na odru. Na plesu pa je bila mladina zelo dobro zastopana.

Nismo proti temu, da se mladina ne sme zabavati. Ne, prav potrebno je, da se ji tudi čim več razvedrila. Na to bi morali prav posebno paziti. Z nekim zadovoljstvom pa smo po izvolitvi občinskega komiteja LMS opazili odzivenje mladinske organizacije. Delo si ni še na željni višini, vendar je opaziti, da bo delo v LMS le zažvelo. To nam je pokazal tudi mladinski dan v Radečah v nedeljo, 29. junija, na katerem so sodelovali mladinski aktivisti Radeče, Zidani most, papirnica in Vrhnovo.

Aktivni so medsebojno tekmovali v lahki atletiki, in sicer v teku na 1500, 100 in 80 metrov, v skoku v višino in daljavo, v metu kroglice, odbojki in v šahu, popoldne pa je bila nogometna tekma. Uspehi so bili dobri, zlasti če pomislimo, da so tekmovali mladinci, ki se s telovadbo malo ukvarjajo. Za zaključek tega mladinskega dne je bil v dvorani hotela Jadran v Radečah druženje večer, kjer so dobili posamezni mladinci za uspehe v posameznih disciplinah diplome. Na tem večeru je govoril v imenu OK LMS tov. Kukurva, ki je v kratkih besedah poudaril pomen mladinske organizacije in njeno delo ter vse navzoče po-

kazal, kar »plemeniti in vodi mladino do spoznanja pisijh etičnih načel.« Da na takšnih romanih mladina čezmerno uživa alkohol, na kar se odaja poltenemu uživanju, ki po izgledih na romarskih pohodih po cerkveni morali niso greh, ni ravnostno težko ugotoviti.

Vesela je takšna romarska pot tja in nazaj. Obujajo se nato spomini na doživetja v romarski noči, ki v lascivnih, opolzkih šalah na umazan način podedo, kakšen namen je imelo romanje. Pa saj to ni pažno za »moraliste« in natikanskih priručnicel. Važno je le, da se mladina zbere na romarsko pot, čeprav ni njeno ponašanje o skadu v napisano cerkveno moralo, potrjuje pa njeno praktično uporabo. Glavno pri vsem tem je, da se mladina odtegne stvarnemu življenju v našem političnem, gospodarskem in kulturnem prizadevanju, čigar važen sodelavec in graditelj je večina naše mladine, ki bo s takim svojim sodelovanjem imela moralno zadostitev v svojem bodočem, bogatem življenju v socialistični družbi.

Na srečo je naša mladina že prišla do spoznanja, kakšno pot naj ubere, da ji bo življenje osebinsko bogato, da bo služilo ciljem socialistične družbe. Spoznala je, kje je njeno mesto. »Globoka romarska razmišljanja in duhovne bajce pa se na koncu manifestirajo v nizkotnem izžiljenju strasti. Mislimo, da ne bi bilo odveč, če bi o takšnih ozgojnih činiteljih, kot so romanja, malo več razmišljali stariši tiste mlinske mladine, ki se tako lepo romarsko vede — ostalim pa naj služijo te orstice in meditacije o previdnosti in opomin.

S. S.

vizijo listin, ki so služile za priznanje pokojnin in invalidnin po dosedanjih določilih. Po potrebi bo treba izvesti obnovo postopka v tistih primerih, kjer je bila pravica do pokojnine priznana na osnovi nezahtostnih ali nepravilnih dokumentacij.

H koncu opozarjamo vse tiste, ki vlagajo zahteve za priznanje pokojnin in invalidnine, da pravočasno prekrbe izvirne listine o izkazuju delovne dobe, ki pa naj le v primerih, kjer te listine ni mogoče dobiti, navedejo pričče za zaposlitev. Okrajni zavod za socialno zavarovanje bo zaslislal priče, ki bivajo na področju okraja Trbovlje, vseh drugih primerih pa bodo pri zaslišanju na zavodu za socialno zavarovanje ali na sodišču, na katerega teritoriju priče bivajo. Vlagatelji zahtevkov bodo koristili predvsem sebi, če bodo pravočasno zbrali verodostojna dokazila o svoji delovni dobi, kajti le tedaj bo mogoča hitra rešitev pokojninskih in invalidninskih prijav.

DONESEK O LUKSEMBURŽANIH V LITVI

»Ljudska pravica« je objavila 7. junija 1932 članek pod naslovom »Uporniki Luksemburžani v Litvi«. Tako »Ljudska pravica« obujala domala pozabljene spomine na mlade luksemburške fante, ki so kot silno mobilizirani nemški vojaški službovalci v Litvi, pa so se ves čas ponašali protinemško in so navezali stike z litvinskimi profitašti.

Ta članek v »Ljudski pravici« je vzbudil zanimanje in zdaj se oglašajo tovariši »Ljudska pravica«, ki se dopolnjujejo zapiske v »Ljudski pravici«.

Med drugimi je dal članu našega uredništva dopolnilne informacije tudi direktor slatinskega podjetja v Radečah, tov. Hugo Kemar, ki je bil po osvojitvi Litve leta 1945 prvi komisar komande mesta. Ta članek v »Ljudski pravici« je vzbudil zanimanje in zdaj se oglašajo tovariši »Ljudska pravica«, ki se dopolnjujejo zapiske v »Ljudski pravici«.

Med drugimi je dal članu našega uredništva dopolnilne informacije tudi direktor slatinskega podjetja v Radečah, tov. Hugo Kemar, ki je bil po osvojitvi Litve leta 1945 prvi komisar komande mesta. Ta članek v »Ljudski pravici« je vzbudil zanimanje in zdaj se oglašajo tovariši »Ljudska pravica«, ki se dopolnjujejo zapiske v »Ljudski pravici«.

Med drugimi je dal članu našega uredništva dopolnilne informacije tudi direktor slatinskega podjetja v Radečah, tov. Hugo Kemar, ki je bil po osvojitvi Litve leta 1945 prvi komisar komande mesta. Ta članek v »Ljudski pravici« je vzbudil zanimanje in zdaj se oglašajo tovariši »Ljudska pravica«, ki se dopolnjujejo zapiske v »Ljudski pravici«.

Med drugimi je dal članu našega uredništva dopolnilne informacije tudi direktor slatinskega podjetja v Radečah, tov. Hugo Kemar, ki je bil po osvojitvi Litve leta 1945 prvi komisar komande mesta. Ta članek v »Ljudski pravici« je vzbudil zanimanje in zdaj se oglašajo tovariši »Ljudska pravica«, ki se dopolnjujejo zapiske v »Ljudski pravici«.

Med drugimi je dal članu našega uredništva dopolnilne informacije tudi direktor slatinskega podjetja v Radečah, tov. Hugo Kemar, ki je bil po osvojitvi Litve leta 1945 prvi komisar komande mesta. Ta članek v »Ljudski pravici« je vzbudil zanimanje in zdaj se oglašajo tovariši »Ljudska pravica«, ki se dopolnjujejo zapiske v »Ljudski pravici«.

Med drugimi je dal članu našega uredništva dopolnilne informacije tudi direktor slatinskega podjetja v Radečah, tov. Hugo Kemar, ki je bil po osvojitvi Litve leta 1945 prvi komisar komande mesta. Ta članek v »Ljudski pravici« je vzbudil zanimanje in zdaj se oglašajo tovariši »Ljudska pravica«, ki se dopolnjujejo zapiske v »Ljudski pravici«.

Med drugimi je dal članu našega uredništva dopolnilne informacije tudi direktor slatinskega podjetja v Radečah, tov. Hugo Kemar, ki je bil po osvojitvi Litve leta 1945 prvi komisar komande mesta. Ta članek v »Ljudski pravici« je vzbudil zanimanje in zdaj se oglašajo tovariši »Ljudska pravica«, ki se dopolnjujejo zapiske v »Ljudski pravici«.

Med drugimi je dal članu našega uredništva dopolnilne informacije tudi direktor slatinskega podjetja v Radečah, tov. Hugo Kemar, ki je bil po osvojitvi Litve leta 1945 prvi komisar komande mesta. Ta članek v »Ljudski pravici« je vzbudil zanimanje in zdaj se oglašajo tovariši »Ljudska pravica«, ki se dopolnjujejo zapiske v »Ljudski pravici«.

Med drugimi je dal članu našega uredništva dopolnilne informacije tudi direktor slatinskega podjetja v Radečah, tov. Hugo Kemar, ki je bil po osvojitvi Litve leta 1945 prvi komisar komande mesta. Ta članek v »Ljudski pravici« je vzbudil zanimanje in zdaj se oglašajo tovariši »Ljudska pravica«, ki se dopolnjujejo zapiske v »Ljudski pravici«.

Med drugimi je dal članu našega uredništva dopolnilne informacije tudi direktor slatinskega podjetja v Radečah, tov. Hugo Kemar, ki je bil po osvojitvi Litve leta 1945 prvi komisar komande mesta. Ta članek v »Ljudski pravici« je vzbudil zanimanje in zdaj se oglašajo tovariši »Ljudska pravica«, ki se dopolnjujejo zapiske v »Ljudski pravici«.

Med drugimi je dal članu našega uredništva dopolnilne informacije tudi direktor slatinskega podjetja v Radečah, tov. Hugo Kemar, ki je bil po osvojitvi Litve leta 1945 prvi komisar komande mesta. Ta članek v »Ljudski pravici« je vzbudil zanimanje in zdaj se oglašajo tovariši »Ljudska pravica«, ki se dopolnjujejo zapiske v »Ljudski pravici«.

Med drugimi je dal članu našega uredništva dopolnilne informacije tudi direktor slatinskega podjetja v Radečah, tov. Hugo Kemar, ki je bil po osvojitvi Litve leta 1945 prvi komisar komande mesta. Ta članek v »Ljudski pravici« je vzbudil zanimanje in zdaj se oglašajo tovariši »Ljudska pravica«, ki se dopolnjujejo zapiske v »Ljudski pravici«.

Med drugimi je dal članu našega uredništva dopolnilne informacije tudi direktor slatinskega podjetja v Radečah, tov. Hugo Kemar, ki je bil po osvojitvi Litve leta 1945 prvi komisar komande mesta. Ta članek v »Ljudski pravici« je vzbudil zanimanje in zdaj se oglašajo tovariši »Ljudska pravica«, ki se dopolnjujejo zapiske v »Ljudski pravici«.

Med drugimi je dal članu našega uredništva dopolnilne informacije tudi direktor slatinskega podjetja v Radečah, tov. Hugo Kemar, ki je bil po osvojitvi Litve leta 1945 prvi komisar komande mesta. Ta članek v »Ljudski pravici« je vzbudil zanimanje in zdaj se oglašajo tovariši »Ljudska pravica«, ki se dopolnjujejo zapiske v »Ljudski pravici«.

Med drugimi je dal članu našega uredništva dopolnilne informacije tudi direktor slatinskega podjetja v Radečah, tov. Hugo Kemar, ki je bil po osvojitvi Litve leta 1945 prvi komisar komande mesta. Ta članek v »Ljudski pravici« je vzbudil zanimanje in zdaj se oglašajo tovariši »Ljudska pravica«, ki se dopolnjujejo zapiske v »Ljudski pravici«.

Med drugimi je dal članu našega uredništva dopolnilne informacije tudi direktor slatinskega podjetja v Radečah, tov. Hugo Kemar, ki je bil po osvojitvi Litve leta 1945 prvi komisar komande mesta. Ta članek v »Ljudski pravici« je vzbudil zanimanje in zdaj se oglašajo tovariši »Ljudska pravica«, ki se dopolnjujejo zapiske v »Ljudski pravici«.

V Toplicah pri Zagorju so ustanovili »Svobodo«

Minuli četrtek je bil v rudarskem naselju Toplice, pri Zagorju ustanovni občni zbor »Svobode«. S tem stopa kulturnoprosvetno življenje tega kraja v novo obdobje, kakor je to poudaril tovariš Franc Jevšnik ob otvoritvi zbora. Ta tovariš je v svojem govoru na kratko orisal zgodovino borbe zasavskih rudarjev za delavsko kulturo. Primerjal je takratno borbo za kulturno dejavnost z današnjimi pogoji za kulturnoprosvetno delo ter ostro grajal sedanjo mlačnost nekaterih krogov.

Tov. Lojze Dular je na kratko analiziral delo v bivši »Svobodi« in ostalih društvih v stari Jugoslaviji; društva »Svobode« v zasavskih revirjih so bila večinoma v rokav oportunističnih socialnih demokratov, ki so dušili vsak pojav revolucionarnega duha. Zato so napredni in revolucionarni člani društva šestkrat romali v zapor, tako na primer Miha Marinko, Keše, trije bratje Češnovarji, Hohkraut, Salamon, Vilko Vresko, Farčnik itd. Toda z žilavo voljo je uspelo naprednim delovnim ljudem, da so v društvih začeli vse bolj uresničevati linijo Partije. Partija je v ta društva pošiljala svoje mladince, ki so se v neprestani borbi za oportunističnimi elementi bojevali za pravice delavcev. Svoje sestanke so morali imeti dostikrat v ilegali; šli so na Mrzlico, Pleše in na druge planine, da so se lahko nemoteno pogovorili o bodočih akcijah.

Ko je bila leta 1935 »Svoboda« razpuščena, so napredni delavci, člani Partije, ustanovili novo društvo »Vzajemnost«. Društvo je kljub nevesnočnim, ki so mu jih povzročala društva »Sokol«, »Orel« itd., dobro delalo, dokler ni bilo razpuščeno. Žilava borba nekdanjih društev »Svobode« naj bi nam bila tudi danes bodrilo v borbi z raznimi notranjimi sovražniki, zlasti pa z mračnajočo politiko Vatikanu.

V »Svobodi« naj se ustanovijo razna področja kulturnoprosvetne dejavnosti. Društvo bo imelo tem večji uspeh, čim bolj mu bodo pomagali nekdanji starejši člani »Svobode« in drugih naprednih društev.

Tov. Tone Ule je dopolnil oba govora še z raznimi podatki. Ko je bilo delo v »Svobodi« onemogočeno, so ustanovili društvo »Vesna«, ki je prevzelo večino članov »Svobode«. Tudi »Vesna« se je morala boriti z raznimi težavami, dokler tudi ta ni bila razpuščena. Napredni del »Svobode« in »Vesne« je prenesel svoje delovanje v »Svobodo« v Kisovce-Loke. V Zagorju je »Svoboda« sicer še obstajala, toda v odboru ni smel biti noben napreden član, ker bi bila sicer takoj razpuščena. Od naprednih, revolucionarnih članov, kot so bili Farčnik, Marn, Jevšnik itd., ni mogel nihče več delati v Zagorju, ker bi društvo sicer takoj zaprli. Vse politične in kulturnoprosvetne pobude so takrat izhajale od naprednih članov »Svobode« in »Vesne« ter njim podobnih društev. Danes je težko reči, kje in kako se je takrat kazala politična in kako kulturna dejavnost, ker sta se obe med seboj prepletali. Člani, ki so v raznih društvih realizirali linijo Partije, so se shajali tajno na Plešah ali pa v raznih grapah in podobno, kjer so se posvetovali in izognili budnosti tedanje buržoazne oblasti. Zato mora biti danes, ko nudi naša ljudska oblast vse pogoje za neoviran kulturni razvoj, delo novoustanovljenega društva boljše kot kdaj koli poprej.

Jože Zupančič: Mesto Litija

Pod zgornjim naslovom je izdal pred kratkim znani publicist in profesor na litjski gimnaziji, ton. Jože Zupančič, 16 strani obsejajoč splošno, v katerem podaja v zgoščenih oblikah statistične, zemljepisne, zgodovinske, kulturnoprosvetne in gospodarske podatke tega prijaznega zasavskega kraja. V besedilu knjižice je nedvomno najzanimivejša zgodovina Litije, ki se po napovedih avtorja prikaže omenja že leta 1145, ko je oglejski patriarh Peregrin podaril svojo litjsko veleketnjo stiskemu samostanu.

Ta drobna brošurica je izšla v spomin na poiznane trga Litija v mesto dne 12. aprila 1952. Knjižica je na na-

V živahni diskusiji so nekateri člani poudarjali potrebo, da se razen sedanjega pevskega zbora in sindikalne godbe, ki sta vstopila v novo društvo, ustanovi še mladinski zbor, mešani pevski zbor, dramski odsek itd. Tudi

Udeleženci ustanovnega občnega zbora

pionirje je treba zaposliti s primernim delom v društvu, kajti razen v okviru šole pionirji drugod ne delujejo; razni interesni krožki v pionirski organizaciji ne zadovoljujejo vseh težejših pionirjev. Novoizvoljeni upravni odbor je po obnem zboru imel prvo sejo, kjer so

izvolili predsednika, tajnika, blagajnika in referente za razne dejavnosti v društvu. V odboru je tudi nekaj starih Svobodašev. Delovni ljudje Zagorja upajo, da bo novo društvo »Svoboda« vredno slavnih tradicij svojih predhod-

Zaživela je »Svoboda-Center« v Trbovljah

Po ustanovitvi perifernih društev »Svobode« je bil minuli teden sklican občni zbor z namenom, da se ustanovi v središču Trbovlj še osrednje društvo, v katerem naj bi se združili in začeli z delom vsi kulturniki, ki jih je tu največ — na ustanovno skupščino pa naj bi prišli tudi vsi tisti, ki doslej v naših dosedanjih kulturnih organizacijah niso delovali.

Uvod v ta zbor je napravila trboveljska Delavska godba, ki je s koračnicami vabila nove člane na udeležbo. Po kratkem uvodnem govoru starega Svobodaša tov. Ivana Pavška in po simbolični pesmi, ki jo je odpeval »Zarja«, se je pričel občni zbor ob lepi udeležbi novih članov, ki pa bi bila še boljša, če ne bi bil rok za delo iniciativnega odbora tako kratek. Saj mu je uspelo zbrati komaj nekaj nad 400 prijav. Prepričani smo, da se bo to število do pričetka novega delovanja posameznih sekcij društva še znatno dvignilo.

Po običajnih formalnostih je tovariš Ivan Šorn, nosilec spomenice iz leta

1941, v daljšem govoru pojasnil namen ustanovitve današnje »Svobode« in nakazal smernice za bodoče društveno delo. Orisal je na kratko zgodovino naših SKUD in KUD ter njihovo delo, v katerih je bila kulturnopolitična plat medla in preozka. Sedanja delavska kulturna društva pa morajo postati vzgojne ustanove, v katerih bomo skrbno gledali, kdo in kako vzgaja, prav tako pa bomo v teh ustanovah vedno poudarjali vlogo delavstva v oblikovanju lepšega, kulturnejšega sveta.

V debati, ki se je nato vnela, so navzoči pretresli vrsto vprašanj, ki so se pojavila v zvezi z ustanovitvijo novega društva. Najvažnejše je bilo pač vprašanje, kako zajeti v kulturnoprosvetno dejavnost čimveč mladine. To vprašanje bo novo društvo rešilo tako, da bo poleg sekcij, ki so se že vključile v društvo, ustanovilo vrsto novih odsekov, in to takih, ki bodo s svojimi zanimivostmi pritegnili mladino in jo iztrgali iz kvarnega vpliva ceste in pijančevanja, ki smo mu sedaj žal čestokrat priča. Novoustanovljeno društvo

Gasilski praznik v Litiji

Litjski gasilci so imeli v nedeljo, 3. avgusta prav lepo praznik. Na prireditvi so povabili tudi zunanja gasilska društva in so se njihovem povabilu odzvali številni tovariši iz Zasavja. Med drugim so povedali gasilci slavje s svojo navzočnostjo tudi člani iz gasilskih društev Jablanica, Kostanjevica, Smarino, Hotič, Vače in gasilci iz litjske predlinije. Prišel je tudi najstarejši gasilski veterani tov. Pavle Bric, po domače Ntazar iz Gradskih Lazov, ki je stopal v slavnostnem kroju in spredu.

Najprej se je vršila mokra vaja, ki je prav lepo uspela in dokazala strokovni na-

predel v zasavskih gasilskih društvih. Pri orodni vaji je sodelovalo 5 motor in sicer litjska, predlinjska, smarska, hotičska in jablaniška. Cilj vaje je bila obramba požara predela Litije okrog poslopja mestne občine. Mokra vaja je prav lepo uspela.

Zatem so odkorakali gasilci k prostim vajam s sekirami. V delovnih krogih je prav lepo nastopilo 60 gasilcev. Nastopajoči so bili deležni hvaležnega priznanja.

Na idiličnem veseliem prostoru ob Savi pod Zadrudnim domom — takega premora menda le malokateri drug kraj — se je nato razvila gasilska zabava. Gasilci so bili tega dne deležni številne udeležbe, kar je znak, da se naše ljudstvo rado odzove povabilu gasilske organizacije. Finančni uspeh prireditve je bil zadovoljiv in tako je spet narasel staven sklad za novi gasilski dom.

Sedanja gasilski dom poleg Zadrudnega doma na Glavnem trgu je za razmahnjeno gasilsko organizacijo prejemalen. V zadnjem letu so sicer gasilci zgradili na domu sušilni stolp in so poslopje za svoj praznik lepo uredili in okrog doma nasuli belega peska. S tem so doprinesli k lepšemu Litiji.

Lepo izvedeni nedeljski gasilski praznik dokazuje, da je vodstvo litjske gasilske čete na svojem mestu in ima v svojem članstvu dobro oporo. Prav zato pa so si zadali naši gasilci nalogo, da si postavijo v prihodnjih letih nov gasilski dom. Prostor imajo že izbran in sicer blizu Kvasove hiše ob Savi, na prostoru, kjer je sedaj otroško igrišče. Gasilci so že napeljali za gradnjo potreben pesek in kamenje in tudi staveben fond se jim je po tej priložnosti opomogel. Litjski gasilci pa so prepričani, da jih bo ob času gradnje podprla ljudska oblast in vsa javnost.

Ob koncu gledališke sezone v Zagorju

Letošnja gledališka sezona »Svobode« je nedvomno ena izmed najboljših po osvojitvi. Pričela se je meseca novembra lanskega leta. Kot otvoritveno predstavo si je gledališče tedanjega SKUD »Vesne« izbralo Mollierovega »Tartuffeja«, ki ga je uprizorilo doma štirikrat, gostovalo pa z njim v Zdolah, Dobovi, Brežicah, Rače in v Kotredu. Ljudje so to klasično komedijo sprejemali z velikim razumevanjem. Gledališka družina je bila povsod deležna navdušenega priznanja in pohvale.

Naslednja uprizoritev je bila drama Miška Kranjca »Pot do zločina«. Doma so jo odigrali trikrat, gostovali pa z njo po vseh okoliških in hribovskih vaseh Zagorja od St. Gotarda in St. Lamberta do Kisovca. S to igro je gledališka družina izvršila veliko poslanstvo širjenja te vrste kulture med našim kmečkim prebivalstvom. Marsikje je bilo opaziti po gostovanjih oživljeno gledališko življenje in nov polet.

Kot tretja premiera je bil postavljen na oder Nušičev »Pokojnik«, ki je bil odigran doma dvakrat, gledališče pa je gostovalo z njim še v novi sezoni po okoliških krajih Zagorja.

Zadnja, četrta premiera pa je bila uprizoritev Žižkove množične ljudske igre »Miklova Zala« že v mesecu juliju, s katero je gledališče letošnjo sezono že ob peti popolnoma razprodani repriži na domačem odru zaključilo. Zanimanje, kot ga je izževala Miklova Zala v Zagorju, nima primere v vseh letih po osvojitvi ni zdi se, da tudi ne v bivši Jugoslaviji. Vstopnice so

bile razprodane že teden dni pred predstavo in zgodilo se je, da so ljudje trumoma odhajali brez vstopnic domov, ali pa jih naročali pri znancih tudi na domovih. Brez dvoma je takšna uprizoritev in takšno množično zanimanje silen uspeh, to pa ne samo za igralsko družino, marveč tudi za celotno prebivalstvo industrijskega mesta Zagorje in njegove okolice. Važno je tudi, da je pri tej igri sodelovalo nad 40 ljudi in to največ iz vrst mladine, ki je zaposlena v rudniku, v trgovini in pisarnah, ter je našla v večernih urah v kolektivu gledališča dovolj prilike, da se vključi v kulturno-prosvetno delo. Videli smo, koliko sposobnih, skritih talentov je med našim delavstvom. Treba se mu znati samo približati, ga učiti in ljubezno pritegniti k sodelovanju, plačilo za ves trud pa so nam uspehi in od sreče ožarjeni obrazi vsega gledališkega kolektiva, kot je bil to primer pri Miklovi Zali. Med ostidihim je pri tej igri sodeloval s koroškimi pesmimi pevski zbor »Svobode« pod vodstvom Nika Škraberja, kar je dalo uprizoritvi Miklovo Zale še večji, slavnostnejši poudarek in še bolj pisano in zgovorno koroško obeležje.

Gledališče »Svobode« v Zagorju je v letošnji sezoni dobilo tudi dva nova režiserja: iz Kočevja tov. Janeza Šmona, ki je v tej sezoni režiral »Tartuffeja«, »Pot do zločina« in »Miklovo Zalo«, ni tov. Franceta Hojnika, ki je priredil »Pokojnika«. Nedvomno se kvaliteta uprizoritev od predstave do predstave boljša, krog sodelujočih se pri vsaki igri veča, dvorana pa je od predstave do predstave bolj polna. To je pravilna pot i gledališča i publike, četudi nastajajo marsikdaj ovire kot pri vsakem delu. Le z ljubeznijo do gledališke umetnosti, s pravilno strokovno in politično vzgojo našega igralskega kolektiva in s prehajanjem v širino med naše osnovne ljudske množice tako pri iskanju igralskega naraščaja kot pri izbiranju repertoarja bomo izvršili tisto veliko poslanstvo, ki ga naše sodobno gledališče mora opraviti v industrijskem revolucionarnem centru z bogatimi tradicijami proletarske kulture, kot jih ima Zagorje.

In načrti za novo sezono? Na vidiku je lep in bogat program štirih ali petih premier s še večjim številom skupnih predstav in gostovanj kot v pretekli sezoni, ki se je končala šele konec julija. Korenine so poglne, volje je dovolj, mladim in delavoljnim moči naše vzorne, socialistični stvarnosti predane in borbene mladine tudi, ravno tako strokovnega starejšega režiserskega in igralskega kadra.

V avgustu bo gledališka družina nastopila na zletu »Svobode« v Trbovljah s »Tartuffom«.

V pretekli sezoni gre zahvala za požrtvovalno in nesebično delo, ki se zrcali v preko 500 opravljenih prostovoljnih delovnih urah, celotnemu igralskemu kolektivu in njegovemu vodstvu. Izvršili so jih pri vajah in predstavah v mrazu in vročini v slabih ni neustreznih gledaliških prostorih. Čez trideset predstav, ki jih je gledalo nad 8000 ljudi, je lep uspeh tega gledališča.

S tem v zvezi pa bi omenili še veliki načrt, ki ga delno že uresničujemo in ki je — bi dejali — kulturna naloga ne samo Zagorja in revirjev, marveč slovenske javnosti sploh, t. j. gradnja prepotrebne Kulture doma v Zagorju. Z graditvijo tega prosvetnega hrama bodo začeli že to jesen ob pomoči naše ljudske oblasti, ki ima za uresničitev tega načrta kakor tudi za dvig kulture in prosvete kar največje razumevanje in zanimanje, prav tako pa seveda ob pomoči vseh zavednih in kulturnih Zagorčanov ter okoličanov, ki bodo dobili v tem hramu svoje prosvetno in politično središče. Gledališča in ostala kulturna dejavnost pa bo v Zagorju s tem momentom stopila v novo fazo še večje dejavnosti, saj bo ta novi Talijin hram žarišče progresivne kulturne ustvarjalnosti v Titovi socialistični Jugoslaviji.

Zagorje, vredno velikih in svetlih tradicij bivše revolucionarne »Vesne«, iz katere so izšli nekateri naši državni voditelji heroji, bo pa pri gradnji tega doma pokazalo, da je vredno te slavne preteklosti in da sta mu kultura in dvig ljudske prosvete nenehna skrb in življenjska potreba.

F. K.

EARL BIGGERS: Skrivnost EMMIE DURAND

In izgini je v dvigalu kakor skrivnostni Rudha. Kir in Morrow sta se vrnila v pisarno. Kjer je inspektor Flannery začel pregledovati sobo.

Chan je z lahkim koraki odhajal proti svojemu hotelu. Vratar mu je dal neko brzojav. Ko jo je prebral, se mu je obraz razlzel v nasmeh. Takrat pa se je naenkrat oglasil zvonec telefona. Telefoniral je Kir. »Poslušajte! Imenitno odkritje, takoj po vašem odhodu!« je zaklical Kir.

»To me silno veseli«, je odvrnil Chan. »Pod pisarno nize smo našli biser iz ovratnice Glorije Garland.«

»In to vam odpira že nove sledi. Zelim vam mnogo uspeha!«

»Pocakajte! Rad bi vas prosil, da ostane in nam pomagajte!«

Trmasti Kitajec je ostal nezprosen: »Ni mogoče! Ko sem se vrnil v hotel, so mi izročili brzojavko, v kateri me kličejo domov.«

»Brzojavko? Od koga?«

»Od moje žene. Vesela novica: dobila dva enajstega otroka — dečka!«

bral, je zapri oči. To je bila tista zapletena skrivnost, ki je nihče ni mogel razvozlati... To nalogo bo moral prepušiti drugim, da jo rešijo. Njegove misli pa so bile daleč od tod, pri njegovi družini.

Ko je popil svoj čaj, je med vrati restavracije spoznal tenko in nervozno postavbo Billa Rankeena, urednika »Globusa«.

»Dober dan«, je dejal reporter. »Kaj pravi o aferi v Kir Buildingu?«

»Strašno hudo delo...«

Vreda sta se na rofo v čakalnici.

»Vem za neke podrobnosti, ki bi utegnile biti za vas koristne.«

»Oprostite«, je odgovoril Chan, »toda obrnili ste se na napačen naslov.«

»Kako? Zakaj?«

»Ker se ne ukvarjam s to zadevo«, je odgovoril Kitajec.

»Kako to?«

»Čez tri ure bom namreč že zapustil San Francisco.«

»Dobro! Vedel sem, da boste odšli, pa sem vendar mislil... To je najbolj senzacionalni dogodek v San Franciscu od potresa do danes. Umor sira Frederica Brucea je dogodek mednarodnega pomena. Prepričan sem bil, da se boste takoj lotili dela.«

Chan se je nasmehnil:

»Jaz ne sodim v vrsto škakalcev. Iz družinskih razlogov moram domov. Za pismo- nošo bi bilo zadosti postopanja po svetu. Sivar je nenavadno zanimiva, toda — kakor sem dejal — nič zame!«

»Razumem«, je dejal Rankeen. »Vi ste zgled umirjenega in neomajnega vzhodnjaka. Verjetno ste vse življenje bežali pred velikimi razburjenji, ali ne?«

»Čemu bi mi bila vsa ta razburjenja? Gledal sem Amerikance: nabrekli žile jim udarjajo v sencih, živce imajo tako napete, da lahko vsak hip počiho. In kaj imajo od vsega tega? Nekaj let življenja manj!«

»Čudno«, je rekel Rankeen in se naslonil v naslanjač. Poskusil je vsaj za trenutek razbremeniti svoje živce. »Upam, da vam ne presedam s tem pripovedovanjem o siru Frederiku. V spominu sem obnovil vse podrobnosti, ki so se dogodile takrat, ko smo se šli pri kosilu v hotelu »Saint Francis«. Veste, do kakšnega sklepa sem prišel?«

»Ne vem, zanima me pa.«

»Petnajst let pomeni gosto meglo, ki je legla čez indijske meje. Če vam je kaj za moje mnenje, bi dejal, da je treba dvigniti to kopreno, ki je petnajst let zavijala v temo tisti dogodek. Sile, potem bi lahko rešili uganko tega umora.«

»To je mnogo lažje govoriti, kakor pa izvesti«, je odgovoril Chan.

»Vidite, zakaj bi morali vi... Sicer pa se vkrcate na svojo ladjo! Toda nihče me ne bo mogel več preprečiti, da izginote Eve Durand in umor Hilarija Gotha nista v zvezi s to zadnjo zadevo.«

»Ali imate kaj vzrok za ta sklep?«

»Dal ko sem po tistem kosilu hotel pisati članek o najlsem razgovoru, je sir Frederik naenkrat padel v naše uredništvo in mi tako rekoč prepovedal dati v javnost kar koli od tistega, o čemer smo govorili. Iz tega sem sklepal, da on brez dvoma še naprej raziskuje te stvari. In celo več: zadelo se mi je, da je bil mož že blizu cilja! Verjetno je, da njegovo potovanje v Peshawar le ni bilo tako brezuspešno, kakor je skušal to prikazati sam. Eva Durand se morebiti ta trenutek nahaja v San Franciscu. Vsekakor pa drži, da je bila sinoči tukaj oseba, ki je zapletena v eno ali morda celo v obe prejšnji zgodbi. In ta oseba je ubila sira Frederika.«

»Popolnoma vašega mnenja sem.«

»In zato me boste razumeli in priznali moje pripombe. Nekega večera sem odšel v Kirkov nebotičnik, da bi govoril s siram

Frederikom. Ko mi je Parady povedal, da je v zgornjem nadstropju, sem odšel tja. Ravno takrat, ko sem hotel vstopiti, pa so se vrata pisarne odprla in neka mlada ženska...«

»Nehajte! ga je ustavil Chan. »Oprostite, toda morali bi oditi takoj h gospodini Morrow in ji to povedati. Jaz namreč ne vodim preiskave.«

Rankeen je vstal:

»Zame ste nenavadno nerazumljivi človek. Kakor da bi bili iz kamna. Zelim vam srečno pot. Če pa bodo kdaj odkrili morilca, bi rad videl, da bi vi za to novico nikdar ne zvedeli!«

Chan se je široko nasmehal:

»Zelo cenim vaše ljubeznive želje. Na svidenje! Zelim vam mnogo uspeha!«

Chan je z očmi pospremlil častnikarja, ko je šel preko ulice, potem pa je spet odšel v svojo sobo, da bi skončal svoje zadnje posle. Ker je imel še dosti časa, je odšel v kitajski del mesta, da bi se poslovi od svojega rojaka. Ko se je vrnil v hotel, je našel gospodično Morrow, ki ga je čakala.

»To je pa prijetno presenečenje, gospodična! Ponuja se mi priložnost, da spet občudujem vašo zanimivo osebnost.«

»Na vsak način moram govoriti z vami. Driavni toilec je dal vso to zgodbo v moje roke. To je zame edinstvena priložnost. Ali ste še vedno trdno odločeni, da odpotujete?«

»Bolj kot kdaj prej!«

»Odpeljal jo je k prvi zofi.«

»Sinoči sem dobil veselo novice.«

»Vem. Bila sem v družbi s Kirkom, ko je z vami govoril po telefonu. Sinteč je, kaj ne?«

»Da, najlepši dar neba.«

Morrow je vzdihnila:

»Zakaj ni bila deklica?«

»Mene se drži sreča. Pri enajstih dogodkih sem bil samo trikrat razočaran.«

»Čestitam! Toda deklica so vendar nujno zlo.«

»Vi ste preveč strogi. Nujno že... Toda v vašem primeru sploh ni mogoče govoriti o zlu.«

Barry Kirk je vstopil in se jima pridružil.

»Dober dan, srečni oče! Prišel sem, da vam želim srečno pot!«

Chan je pogledal na uro. Gospodična Morrow se je nasmehnila.

»Saj imate še čas, gospod Chan. Podprite me vsaj s svojimi nasveti prej, preden odpotujete.«

»Zelo rad. Dvomim, da bi vam mogel s tem kaj koristiti, pa kljub temu to silno rad storim.«

»Nadzornik Flannery se sploh ne razume na to stvar, čeprav v svoji trmi tega ne prizna. Vse sem mu natanko povedala o Hilariju Gothu in o Evi Durand. Zijal je od začudenja, toda to je bilo tudi vse.«

»Tudi bistrejši ljudje, kot je on, bi zijali od iznenadenja ob takini zapleteni uganki.«

Gospodična Morrow je nagubala čelo:

»Seveda. Treba se je zamisliti v položaj, da ste istosčasno v Londonu in v Peshawaru. Kaže, da bi bilo treba na potovanje okrog sveta, če bi človek hotel priti tej stvari na sled.«

Chan je prikimal.

»Nekatere stvari izginjajo v preteklosti, toda rešitev za vse to boste našli tukaj v San Franciscu.«

Gospodična je mokašla.

Hilarij Goth je bil ubit pred šestnajstimi leti. To nekaj pomeni, toda sir Frederik ni bil med tistimi, ki odnehajo, preden skrivnost popolnoma ne pojasnijo. Vemo tudi, da se je veliki detektiv zanimal za izginotje Eve Durand. Človek bi mislil, da je to delal iz čistega ljubosumja. Toda čemu je potem pridrljal v uredništvo dnevnika in izposloval, da se ni objavila niti beseda od vsega, kar je pri mizi pripovedoval? Ne — za tem se je skrivalo nekaj več, ne samo ljubosumje. Sir Frederik je bil na dobri sledi.«

»In blizal se je cilju. To mi je sam povedal.« je pripomnil Kirk.

Morrow se je zamislila:

(Dalje prihodnjt)

Fizkultura in Sport

Iz spominov športnih delavcev »Amaterija«

SSD Rudar pripravlja za čas od 31. avgusta do 7. septembra t. l. proslavo 30-letnice športa v Trbovljah. V tem tednu bo vrsta športnih prireditvev ter slavnosti, kot n. pr. otvoritev Športnega doma »Rudarja« na trboveljskem stadionu, odkritje spominske plošče žrtvam fašizma in vstrelitev trboveljskih športnikov, različna nogometna in atletska tekmovanja ter razstava fotografij in športnih trofejev, priborjenih v teku 30 let športnega življenja v Trbovljah.

Poleg tega bo društvo izdalo v počastitev tega jubileja spominsko knjigo: »30 let športa v Trbovljah«, v kateri bo na 150 straneh opisan razvoj posameznih predvseh športnih klubov in športnih dogodkov ter razvoj športa po osvoboditvi.

Iz te knjige povzemamo sledeči odlomek:

»Zora« je po aretaciji predsednika ter preganjanju ostalih odbornikov in aktivnih igralcev za hip onemela. Nasilni ukrepi tedanjih oblastnikov so mogli le za kratek čas pretrgati njihovo športno življenje. Za jeseni so nadaljevali z običajnimi treningi. Moralni udarec, ki so ga prejeli, je kaj kmalu pokazal posledice, ki pa so bile povsem nasprotno tistim, ki so jih pričakovali: namesto mrtvila in počasnega propada se je športni kolektiv še tesneje sklenil in še z vztrajnejšo voljo gojil nogomet, vsem tedanjim visokim gospodom in njihovim opričnikom navkljub.

Na pomlad 1924 so ponovno nastopili v Celju, in sicer z obema kluboma. O posameznih rezultatih mi ni mogel nihče natančno povedati. Govorili so o 1:7 s klubom Atletic ter 2:3 z Red Starom. Podatkov nisem mogel preveriti. Burna dogajanja zadnjih petindvajset let so te drobne športne dogodke potiskala v ozadje in spomini nanje so le še blede in nejasne slike. Gotovo pa je, da so tisto pomlad še nastopili na športnem polju.

Toda »Zori« se je bližal konec z velikimi koraki. Ris, ki ga je potegnila zadnja stavka med državno oblast in klub, se je vse bolj širil. S svojim izrazito delavskoprednim karakterjem, članstvom in delom je »Zora« zadobila primke, da je komunistična. Zato se je policijski in politični pritisk na klub ter njegove posamezne člane še stopnjeval — vse do prvega junija.

Prvi junij leta 1924 je v zgodovini Trbovelj zapisan z rdečimi črkami. Ne samo zaradi nedolžnih prelite krvi, marveč tudi zaradi velikega poguma ter izredne proletarske zavesti delavske mladine, ki se je v odkritem boju spopadla z Orjuno, fašistično organizacijo, ki je bila takrat na vrhuncu svoje moči. Ta boj je zanesel v Trbovlje mračno strahovlado, ki je kosila delavske organizacije od strokovnih preko kulturnih do športnih. Toda prinesel je moralno zmago proletarcev, ki je še dolgo leta krepila borbena zavest delavstva širom po Sloveniji.

Kako je že bilo?

Po vzoru italijanskega se je tudi pri nas stopnjeval nacionalni šovinizem v fašizem. Ustanovljena je bila Orjuna, ki je našla plodovita tla v vrstah naše reakcije. Ker pa »šlep« zglede vplečejo, so tudi slovenski fašisti hoteli imeti svoj »Pohod na Rim«. Za tarčo svoje samopasnosti in objektivnosti so si izbrali rdeče Trbovlje. Hotelo so uničiti trdnjavo razredne zavesti, trdnjavo brezkompromisne borbe proti vsemu, kar zavira razvoj napredne miselnosti, kar zavira pot k socialni in kulturno lepšemu življenju, h kateremu je stremelo delavstvo. Zmotili so se.

Na trboveljski železniški postaji se zbirajo domači orjunaši. Pripravljajo bučen sprejem urlovačenemu pohodu, ki prihajajo iz ljubljanske in mariborske smeri. Njihove črne uniforme dajejo vsej množici grozeč izraz. V jutranjem soncu se pobjikavajo trmave glave na orjunaških kapah. Precejšnje množico je videti na postaji — kot skupino mrharjev ob plenu! Grupirajo se v manjše skupine, se med seboj pogovarjajo, včasih spet poslušajo navodila. Ta ali oni jo na skrivaj potegne v bližnjo gostilno, da si z alkoholom podkrepijo svojo korajžjo.

Prihod vsakega vlaka prinese na postajo mnogo nemira, pozdravljanja in tiskanja rok. Sledijo pozdravni in odzdravni govori. Ljubljanska skupina je

pripeljala s seboj celo godbo bivše Dravske divizije. Tudi podporo vojske imajo gospodje.

Po pozdravnih slovesnostih se formira pohod v Trbovlje. Na čelu orjunaški prapor s primerno stražo, del uniformirancev, godba in spet orjunaši. Vsi oboroženi do zob z revolverji, pištolami, bombami in ročnimi granatami. Ob cesti je le malo ljudi, ki z grobnim molkom protestirajo proti temu oboroženemu izizvanju Trbovelj. Godba glasno igra koračnice. Le včasih preglasijo ta rompopom godbe glasna gesla, ki jih kriče posamezniki.

Proti Delavskemu in Rudarskemu domu v Trbovljah se množice ljudi ob cesti vedno bolj množijo. Tišina se je umaknila grozečemu mrmranju. Objestneži v sprejedu se zavedajo premoči svojih revolverjev ter zaščitne oblasti, zato postajajo vedno glasnejši, vedno predrznejši. Tudi upornost in bes v srcih gledalcev raste. Ozračje je nabito z elektriko. Živci so napeti do skrajnosti. Samo majhen vzrok in — zaropotalo bo.

Orjunaški prapor doseže Zdolškovo hišo pred Rudarskim domom. S hodnika Zdolškove hiše plane mlad rudar v orjunaškega zastavonošo. Kratek poteg in prapor je na dvoje. Prvemu napadalcu se pridružio še drugi. Začne se bitka, ki pa je zelo enostranska. Orjunaši vlečejo svoje revolverje. V orjunaškem sprejedu nastane zmeda. Vsa slovesnost bojnega pohoda orjunašev izgine. Pod streli orjunašev padejo prve delavske žrtve. Med neoboroženo množico, kjer je mnogo žensk, nastane poplaha, ki se kmalu spremeni v beg. Bežijo tudi godbeniki Dravske divizije. Njihovi instrumenti se svetijo v soncu, ko v brezglavem begu drve mimo Volkerja po Haukovem travniku. Ta ali oni je odvrnil svoje breme, da bo tek lažji. Ustavilo se šele v Zagorju po dobri uri teka. Tam pripovedujejo fantastične reči o trboveljskih dogodkih. Uniformirani orjunaši brezglavo letajo po cesti. Streljajo na vsako glavo, ki se pokaže na oknu.

Italijanski film »GRENKI RIŽ«

Ta film, ki ga je izdelal mladi režiser Giuseppe de Santin, nam prikazuje življenje stotin in stotin deklet in žena, ki leto za letom sadijo na močvirnih poljih ob bregovih reke Pada s sklonjenim telesom pod

priplekajočim soncem rizeve sadike za pest riža in nekaj novcev, ki nanje čakajo daleč v mestih družine, ki jim moreva plača ne nudi zadostne kruha, ter neizpolnjene ali neizpolnjen želje deklet.

To s trpljenjem prežeto življenje je postavljeno v ozračje, ki je prenasršeno s spolnostjo, pogojeno v kasarnem življenju delavk. In ravno kasarne in strogo rednost

Izpred sodišča

Zaradi tatvine in pretepanja bo sedel

Pred okrajnim sodiščem se je pred kratkim zagovarjal Anton Zupan iz Trbovelj-Lok št. 106 zaradi tatvine. Obtoženec je bil že večkrat kaznovan pri sodišču zaradi kraje, nazadnje meseca maja 1951, na devet mesecev zapor. Sedaj pa je bil spet obtožen, da si je meseca februarja letošnjega leta v rudniški restavraciji v Trbovljah prilastil namizni prt, meseca marca da je v gostilni Volker izmaknil Zofiji Belina denarnico z boni, meseca februarja pa da se je stebel v gostilni Kramer v Trbovljah z Ivanom Smodišom. Obtoženec je na sodnijski obravnavi zanikal, da bi ukradel namizni prt; zagovarjal se je, da je bil pijan ter da je pri mizi zaspal. Kako je prišel namizni prt v njegov suknjič, ni ni vedel povedati. Ko ga je natakarica poklicala, naj ji prt vrne, se je začel razburjati, jo zmerjati, končno pa ji je prt vrnil. Prav tako je tajil, da bi si prisvojil denarnico Zofije Belina. V tej zadevi skuša sodišče prepričati, da se je zgodila samo pomota in da je denarnico zametjal za svojo. Sele na postaji NM se je spomnil, da ta denarnica ni njegova, kar pa da seveda ni njegova krivda. Glede pretepanja je obtoženec izjavil, da ga je samo nekajkrat udaril.

Sodišče temu zagovoru ni verjelo, saj je bilo videti, da je obtoženec nagajen in krak, ker je bil zaradi tatvine že dvakrat predkaznovan, zaradi pretepanja pa enkrat. Sicer je na natakarica takoj osumila obtoženca, da si je prilastil prt. V gostilni Volker pa je nek gost opazil, ko je Zupan izmaknil denarnico. Verjetno se je obtoženec že dal časa na tak način preživljal, ker si kljub svoji mladosti ni mogel najti primerne zaposlitve in se pošteno preživljal. Ko so pa organi NM obtoženca legitimirali, se je ta začel razburjati, začel je milničnikom groziti, jih obrekovati in psovati, ni pa hotel priznati, da si je denarnico nameraval prilastiti. Obtoženecv značaj je razviden tudi iz tega, da je Ivana Smodiša brez vzroka pretepel, pri čemer je napadenec dobil hujše telesne poškodbe.

Sodišče je obtoženca zaradi njegove nagajenosti in izvrševanja takih kaznivih dejanj obsodilo na 3 mesecev zapor, kar bo verjetno vplivalo nanj dovolj vzgojno, da se bo v bodoče izogibal podobnih nedovoljenih dejanj.

Z nožem ga je zabodel

Pred sodiščem se je nadalje zagovarjal pred nekaj dnevi zaradi pretepanja Ernest Gričar, ki je dne 14. maja letos popoldne na cesti pri Hrašniku zabodel z nožem Franca Lapornika in mu prizadel na vratu precej hudo rano. Obtoženec je svoje dejanje prikladal hudomušnosti, ki jo je imel, da je bil takrat pijan, da sploh ni vedel, kaj dela. Tudi napadenec sam je potrdil, da se je z obtoženecem vedno dobro razumel in da je navedenega dne bil z Gričarjem skupaj v družbi, kjer so popivali. Obtoženec se je pa

Rudarski dom gori. Na dvorišču plešejo orgije okoli gorečega arhiva. Na vrhu pod Fritschevo vilo so ujeli Fakina. Po glavi, obrazu in prsih mu teče kri, vidi jo se sledovi strašnih udarcev. Orjunaši ga ženejo v Zgornje Trbovlje. Sodili ga bodo.

Del orjunašev nese svoje štiri mrtve na železniško postajo. Nekdo med njimi vpije: »Razobesite črne zastave! Padle so žrtve na altar domovine!«

V delavski koloniji na Njivi imajo pet mrtvičev, od štiriletnega fantka do sedemdesetletnega moža.

V kamnolomu pod Klečko visi ob plot privezani, do krvi pretepeni Fakin. V usta mu vlijeajo vročo juho. V gostilni ob vinu zaseda »sodišče«.

Samo še strel. Histerično vpitje in smeh.

Oblast izda dekret: zaradi podtalnega rovarjenja in v skladu z Zakonom o zaščiti države se razpušča športno društvo »Zora« z vsemi sekcijami! Lastnina društva je zaplenjena in se mora v roku štiriindvajsetih ur oddati na žandarmerijski postaji.

Bostič, Barovič, Bojc in ostali aktivni nogometaši so zbrani v Stepišnikovem stanovanju. Mrzlično razmišljajo, kam naj skrijejo vsaj del športne opreme.

»Ne, dresov ne damo! Tudi del čevljev lahko skrijemo,« se oglasa Robert.

Rečeno, storjeno. Po vseh kleteh Glazuše so poskrili lepe pletene drese, na katere so bili tako ponosni. Ne bodo drugi uživali dela igralске skupine! Namesto nogometnih čevljev bodo oddali stare, rabljene, navadne, ki so jih poskrili po vseh domačih oglih. Samo da je večje število.

Malo s strahom odnašajo zvečer staro šaro. Toda vse gre po sreči. Žandarji ne igrajo nogometa. Ti se ne razumejo na te neumnosti. Ti so zato tukaj, da čuvajo red in pravico v državi.

Iz dela in življenja delavskega športnega kluba se ne zrcali samo športna, marveč tudi politična borba.

Z. A.

Na letnih telovadiščih je živahno

V nedeljo 24. avgusta popoldne, na glavni zletni dan delavskih kulturnih društev »Svoboda«, bo po daljšem presledku spet okrajni telovadni nastop v Trbovljah. Poleg prostih vaj so na sporedu vaje na orodju, talna telovadba in preskoki ter po možnosti tudi atletske discipline. Za nastop se pripravljajo vsa TVD Partizan okraja Trbovlje. Pri tem prednjačijo TVD Partizan v Trbovljah, na Dolu in v Radečah, medtem ko so v Hrašniku in Zagorju pritegnili doslej premalo mladine k sodelovanju. Za vsa telesnovzgojna društva pa velja, da so začela s pripravami malo pozno in da so zgubila po nepotrebnem precej dragocenega časa.

Na letnih telovadiščih je živahno. Vsi oddelki se učijo zletne proste vaje in vadijo na orodju. Največ preglastic imajo telovadna društva s pionirji. Vaditelji in pionirji so bili pač navajeni, da se s končanim šolskim poukom neha tudi redna telovadba pionirskih oddelkov. S to tradicijo je bilo treba nehati. Letos se je to zgodilo zgolj zaradi priprave za javni nastop, vendar bo treba v prihodnje prakso počitnice v telovadbi za vselej ustaviti. Prav v času, ko pionir nima šolskega pouka, ga je treba zaposliti s telovadbo, primerno letnemu času, s plavanjem, taborjenjem, izleti, igrami in podobno, da ga odtegnemo cesti.

Da obdrži pionirji pri redni telovadbi tudi med šolskimi počitnicami,

česar doslej niso bili navajeni, je TVD Partizan v Trbovljah priredilo zanje dva izleta v Rimske Toplice, kamor je šlo z avtomobilom prvokrat 66 pionirsk, drugi pa 81 pionirjev. Za vse tiste, ki bodo še nadalje redno telovadili in tudi nastopili na okrajnem javnem nastopu, bo telovadno društvo v Trbovljah še priredilo izlete. To namero naj posamezniki tudi ostala telesnovzgojna društva, kajti mladina naj se tudi razvedri. TVD Partizan Trbovlje pa se že sedaj priporoča upravi trboveljskega rudnika in cementarni za avtomobile, ki sta ju dali na razpolago tudi prvokrat za prevoz pionirjev in pionirk.

Le deset dni naš še loči od dneva, ko bomo videli sadove dela naših telesnovzgojnih društev. Za sedaj še ne moremo pričakovati kaj posebnosti izvršenega, toda že to, da je v telovadna društva prav zaradi javnega nastopa vstopilo mnogo mladine, nas navdaja s upanjem, da se bodo telesnovzgojne organizacije v našem okraju številčno okrepile. Pri tem leži velika odgovornost na društvenih funkcionarjih, zlasti vaditeljih, da vso do sedaj pristopivšo mladino obdržijo pri telovadbi in pridobe še ostalo. S tem bi najlepše počastili spomin na delavne telovadne odseke bivših »Svobode«, v katerih se je telesno krepila in vzgajala v razredni zavesti delavska mladina predvojne dobe.

Avstrijski nogometaši v Trbovljah

Rudar : Veitscher Fussballklub 3:4 (1:2)

Za prosti termin je Rudar povabil v goste moštvo iz avstrijskega centra za proizvodnjo magnetne opeke.

Domačini, ki so nastopili kompletni, so sicer v polju v teku cele igre prevladovali in to predvsem v tehničnem pogledu. Gostje so pa od časa do časa uprizarjali nenadne prodore v polje domačih, vsi ti pa so bili nevarni za današnjo slabo obrambo Rudarja. Klan-

čisar in cela half-linija so igrali preveč ofenzivno in so pri tem napadali, ki so se vršili po krilih, večkrat stali nasproti le trije domači igralci z vratarjem proti celemu napadu protivnika.

Naši so vse štiri gole dobili v času, ko so najbolj napadali.

Pri gostujočem moštvu so se najbolj odlikovali leva zveza, srednji krilec in vratar.

Nogometaši ŠD Retja so igrali v Celju

Retje : Klavivar (Celje) 2:1

Prejšnje nedelje je prvo moštvo ŠD Retja iz Trbovelj nastopilo v prijateljski tekmi v Celju s tamošnjim prvim moštvom Klavivarja.

Potek igre: pri polčas je pripadal domačinom, ki so po 15 minutah presli v vodstvo po srednjem napadalcu. Polčas se do konca prvega dela igre ni spremenil. V drugi polovici tekme so imeli nekaj časa prednost Celjani, 20 minut pred koncem pa so iniciativno prevzeli gostje. Tem se je po lepi kombinaciji krilskih vrst in po srednjem napadalcu Polutniku posrečilo, da izenači zadani cilj. V zadnji minuti pred koncem igre je gostom uspelo, da so po istem igralcu povisali rezultat na 2:1. Po oceni celotne igre je zmaga ŠD Retje zaslužena po vseh igralcih, hkrati pa je lep uspeh za enoletni obost društva Retje.

Isto nedeljo je imel ŠD Proleterec v Zagorju v gosteh moštvo »Projektor« iz Kra-

nja. Po lepi in zanimivi igri je zmagašla onastorica Proletarca s 3:1.

NAMIZNI TENIS

Rudar : Litostroj 6:0

V nedeljo dopoldne je novoosnovana namiznoteniška sekcija Rudarja nastopila in to proti Litostrojem iz Ljubljane.

Prvi nastop kaže, da ima ta veja športa v Trbovljah bodočnost, ker je moštvo dobilo v 4 igrah posameznikov in v dveh igrah dvojic.

Prva zmaga naj bo mladim igralcem in njihovem vodstvu spodbuda za nadaljnji napredek.

RAZPIS

Industrijska rudarska šola v Trbovljah razpisuje sprejem učencev v prvi letnik rudarskega in kovinarskega oddelka za šolsko leto 1952/53.

Šola traja tri leta. Učenci prejemajo za praktično delo nagrade, in sicer v prvem letniku 1000 din, v drugem 1500, v tretjem pa 2000 din.

V rudarski oddelki se sprejemajo kandidati, ki so stari od 14 do 18 let, telesno krepki (ugotovi zdravniški pregled) in so z uspehom dovršili pet razredov osemletke ali 1 razred gimnazije.

V kovinarski oddelki se sprejemajo kandidati, ki so stari 14 do 18 let, telesno zdravi in ki so z uspehom skončali dva razreda gimnazije.

Kandidati za oba oddelka naj vložijo na upravo šole, osebno ali po pošti, lastnoročno pisane prošnje za sprejem (kolikove s 30 din) najkasneje do dne 31. avgusta t. l. in priloge: 1. rojstni list, 2. zadnje šolsko spričevalo in 3. potrdilo o premoženjskem stanju staršev ali varuha ter naj navedejo svoj natančen naslov.

Kandidati izven Trbovelj imajo internatsko oskrbo (hrano, stanovanje, pranje perila in likanje).

Uprava šole.

Kino Trbovlje

bo predvajal te dni italijanski film

GRENKI RIŽ

Predstave samo od petka do nedelje

Spored bo razviden iz reklamnih omaric in lepakov

Od ponedeljka 18. VIII. do sobote

23. VIII. filmske predstave zaradi

zla »Svobode« odpadejo

OBJAVE

OBJAVA

1. Zaradi poplave mostu čez potok Medija v Stopah pri Zagorju bo cesta III. reda št. 336, Trojane-Izlake-Zagorje v Stopah zaprta za vsak promet. Zapor česte traja od 6. avgusta t. l. do nadaljnjega. Lažji tovorni in osebni promet je preusmerjen na lokalno cesto čez Podkraj pri Zagorju. Promet za težja tovorna in osebna vozila se usmerja iz Celja in Ljubljane čez Marjše Reko—Podmejo—Slačnik—Zagorje.

2. Zaradi popravila lesenega mostu čez Savo v Trbovljah bo cesta Trbovlje-mesto-železniška postaja Trbovlje zveza z zassko cesto za vsak promet zaprta od 18. do 22. avgusta t. l.

Promet se preusmerja za smer Zagorje čez Slačnik za smer proti Hrašniku na Trbovlje—Sv. Marko—Hrašnik.

Sekcija za vzdrževanje cest Celje.

NEDELJSKA ZDRAVNIŠKA SLUŽBA

Od 15. avgusta popoldne do 18. avgusta jutraj dr. Ludovik Kramberger v ambulanti.

IZGUBILA SEM

4. avgusta sem izgubila na poti od Završka do Bevskega svetloplavo jopico. Vrniti proti nagradi v gostilno Završek. — Fan Dornik.

Izjavljam, da tov. Anton Plevnik ni imel namena zastrupiti moje krave. — Bertil Zlak, Trbovlje-Loke.

LISTNICA UREDNISTVA

Raznim dopisnikom: Zaradi obilice gradiva smo morali več prispevkov za list odložiti. — Uredništvo.

KDOR OGLAŠUJE — TA NAPREDUJE!

Izdaja OKRAJNI odbor OK Trbovlje. Urejuje uredniški odbor Odgovorni urednik Stanislav Tisk Tiskarne »Ljudske pravice« v Ljubljani. Naslov uredništva in uprave: Trbovlje, uprava rudnika Trbovlje-Hrašnik. Telefon št. 54. — Račun pri podružnici Narodne banke v Trbovljah št. 514-9033. — List izhaja vsak četrtak. — Rokovnov ovrščam: prispevki za list morajo biti v uredništvo najkasneje vsako nedeljo jutraj. — Mesecna naročnina 30 din. četrtletna 90 din. polletna 120 din. celoletna 240 din. — Posamezna številka na 4 straneh stane

Gospodinje!

Zahtevajte pri svojih nakupih kvalitetne prvovredne mesne izdelke in mast iz tovarne INDUSTRIJSKE SOLE V KRIŽEVCIH, ki jih dobite vedno v vseh poslovalnicah Mestnega trgovskega podjetja v Trbovljah